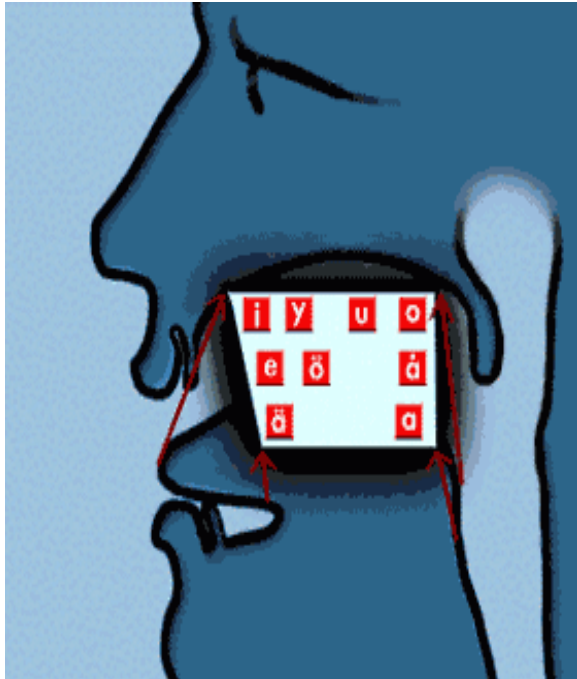

MEDIS ... torsdagen den 20.januari ... KV 3D

TVÅMINUTERS UPPGIFT ... VOKALER I SVENSKAN

1. Vokaler och vokalljud

Det finns nio vokaler:

a e i o u y ä å ö

a	= vokal
/a/	= vokalljud
/a:/	= långt vokalljud
/a/	= kort vokalljud

Man brukar dela in vokaler i två grupper, främre och bakre.

Främre vokaler: i y u e ö ä

Bakre vokaler: o å a

Några vokaler uttalas med runda läppar:

Rundade vokaler: y ö u o å a

Orundade vokaler: i e ä

Du får 2 min.

TO BE OR NOT TO BE ... HAMLET

... Älska alla, lita på några, gör aldrig någon illa

... Vi vet vem vi är, men inte vem vi kan vara

... Hamlet vet VAD folket inte vet ...

Funderingsfrågor:

- Hur är Claudius, Hamlet, Spöket och Gertrud släkt med varandra?
- Vad säger drottningen till Hamlet om hans pappas död? För att förbereda oss till torsdag får Ni 10 min för att fundera över frågor och innehållet. Vi fortsätter sedan med Hamlet på torsdag.

Texten om Hamlet (en kortare version) hittar Ni här:

<http://www.smakprov.se/smakprov/visa/9789170535000/partner/smakprov>

Ni får 40 min för den här uppgiften

HUVUDSATS OCH BISATS

En mening består av en eller flera satser. En typ av sats heter huvudsats. Huvudsatsen kan bilda en mening eller vara en del av en mening. En annan typ av sats heter bisats. Bisatsen kan inte bilda en mening. Den är alltid en del av en mening.

Huvudsatser

Det måste alltid finnas en huvudsats i en mening. Meningen kan vara kort, till exempel *Hon läser*. Men den kan också bestå av flera ord, till exempel *Hon läser en bok*. Båda exempelmeningarna består av en huvudsats.

Det finns alltid subjekt och predikat i en huvudsats. Subjektet är den som agerar, det vill säga den som gör något, i satsen. Predikatet är det som görs i satsen, det vill säga verbet. I meningen *Hon läser* är

Hon ett subjekt, *läser* ett predikat.

Men en mening kan också vara längre och innehålla två huvudsatser, till exempel *Hon läser och Aline tittar på tv*. I den meningen är också

Aline ett subjekt

tittar ett predikat.

Bindeord

De båda huvudsatserna i exemplet ovan knyts samman av bindeordet *och*. Det finns många olika bindeord, till exempel *men*, *eller*, *utan* och *medan*. Nedan ser du tre exempel på meningar som innehåller två huvudsatser och ett bindeord. Bindeordet är markerat med fetstil.

Greta vill gå ut **men** det regnar.

Greta ska fika med kompisarna **eller** så ska de gå på bio.

Greta sätter på sig regnjackan **medan** det fortfarande regnar utomhus.

Bisatser

En bisats är en bestämning till huvudsatsen. En bestämning är samma sak som ett tillägg eller en förklaring. Bisatsen kan inte ensam bilda en mening. I meningen *Jag läser att vädret blir vackert i morgon* är huvudsatsen *Jag läser* och bisatsen *att vädret blir vackert i morgon*. Bisatsen kan inte stå ensam, eftersom det inte går att bara skriva *Att vädret blir vackert i morgon*.

Ord som inleder en bisats kallas för bisatsord. Bisatsinledaren är ofta ett bindeord. Exempel på vanliga bindeord som också är bisatsinledare är: *att*, *för att*, *därför att*, *trots att*, *när*, *eftersom*, *då*, *innan*, *om* och *fastän*. Till exempel:

Greta springer fort *för att* hon ska hinna i tid till bussen.

Greta tycker om kompisarna *eftersom* de är snälla.

Fastän det regnar går Greta ut.

Huvudsatser som måste ha bisatser

Huvudsatser kan ofta stå själva i en mening, men det finns vissa verb som behöver en fortsättning. Det betyder att verben behöver en bisats. I följande meningar ser du exempel på verb som behöver bisatser. Verben står skrivna i fetstil och bisatserna står skrivna i kursiv stil.

- 1) Greta gillar **att träffa kompisarna**.
- 2) Greta tror **att hon ska missa bussen**.

3) Greta tycker att *det ska bli roligt att gå på bio*.

Huvudsats eller bisats?

Ibland kan det vara svårt att veta vad som är en huvudsats och vad som är en bisats. Men det finns ett knep som du kan använda. Du kan testa att sätta in ordet *inte* i satsen. I en huvudsats kommer *inte* efter satsens första verb och i en bisats kommer *inte* före det första verbet.

Greta **träffar** *inte* kompisarna.

Greta **har** *inte* träffat kompisarna.

Greta **hinner** *inte* med bussen, om hon *inte* **springer**.

I de tre första satserna står *inte* efter det första verbet. De är alltså huvudsatser. I den fjärde och sista satsen står *inte* före det första verbet. Det är alltså en bisats.

Det finns ett liknande knep som kallas BIFF-regeln. BIFF = I en **B**isats står **I**nte **F**öre det **F**inita verbet.

Bisats före huvudsats

En mening kan börja med en huvudsats, men den kan också börja med en bisats. När meningen börjar med en bisats inleds meningen med ett bisatsord. Här är tre exempel:

- 1) *När* Greta är framme möter hon kompisarna.
- 2) *Om* Greta skyndar sig hinner hon.
- 3) *För att* hinna i tid var Greta tvungen att springa.

Meningarna ovan skulle lika gärna kunna inledas med huvudsatsen. Då ser det ut så här:

- 1) Greta möter kompisarna *när* hon är framme.
- 2) Greta hinner *om* hon skyndar sig.
- 3) Greta var tvungen att springa *för att* hinna i tid.

Genom att ha koll på om dina meningar är huvudsatser eller bisatser kan du variera ditt språk när du skriver. Då kan du välja att ibland inleda en mening med en huvudsats och andra gånger inleda meningen med en bisats.

Ordföljd i en Huvudsats - exempel:

Satsschema – huvudsats

Fundament	Verb 1 (finit verb)	Subjekt	Sats- adverbial	Verb 2 (infinit verb)	Partikel	Objekt / <u>pred.fylln</u>	Adverbial
Jag	köpte					glass	i kiosken i går.
I går	köpte	jag				glass	i kiosken.
Jag	ska			köpa		många glassar	i kiosken i

ScreenCast-O-Matic.com

Ordföljd i en Bisats - exempel:

Ordföljd i bisats

Jag lagar mat

Bisats inledare	Subjekt	Sats- adverb	verb	objekt	plats	tid
eftersom	jag	inte	har ätit	något	på jobbet	idag.
när	min familj		kommer		hem.	
om	du		är	Hungrig.		

För den här uppgiften får Du 20 minuter.

BISATSER OCH HUVUDSATSER ... övningar

Öppna länken och öva

<https://www.smakprov.se/smakprov/?isbn=9789147081462&l=bokus>

Från sida nr. 6 och avsluta vid sida nr. 16

Du får 30 min för den här uppgiften

BISATSER OCH HUVUDSATSER ... övningar - sida 78 och 79

Öppna länken

https://www.bokus.com/bok/9789144110295/svensk-grammatik/?utm_source=Criteo&utm_medium=CPC&utm_campaign=Criteo_active&utm_term=1589608750 **och öva mer. PLEASE**

Du får 12 min för den här uppgiften.

HUVUDSATSER OCH BISATSER (nr. 1)

Öppna länken <http://www4.nok.se/smak/index.asp?isbn=9789127434240>

och därefter ta Dig fram till sida 20 och 21. Läs texten om huvudsatser och bisatser. PLEASE.

Du får 10 min för den här uppgiften.

HUVUDSATSER OCH BISATSER (nr. 2)

Öppna länken

[https://www.smakprov.se/smakprov/?isbn=9789152345726&partner=sma
kprov](https://www.smakprov.se/smakprov/?isbn=9789152345726&partner=sma%20kprov) **och ta Dig fram till sida nr. 282 och 283. Läs noggrann och jämför med uppgiften innan.**

Du får 15 min för den här uppgiften

HUVUDSATSER

För att lära Dig mer bör Du öppna länken med flera
<https://solnasfim3kvall.blogspot.com/2018/01/too-hotty.html> olika
exempel, satsschema med mera.

En bra film "Två huvudsatser – ordföljd" kan Du se om Du öppnar
länken <https://www.youtube.com/watch?v=qU9Hlp9h5pA> PLEASE.

Några övningar:

(a) *Rak och omvänd ordföljd:*

<http://www.digitalasparet.se/hot/grammar/ordf/ordf6forkl.htm>

(b) *INTE på rätt plats:*

<http://www.digitalasparet.se/hot/grammar/adv/satsadv1.htm>

(c) *Alltid, aldrig, ofta och sällan på rätt plats:*

<http://www.digitalasparet.se/hot/grammar/adv/satsadv2.htm>

Du får 30 min för den här uppgiften

BISATSER

Du får titta lite närmare på länken

<https://solnasfim3kvall.blogspot.com/2018/01/slow-hands-homemade-dynamite.html> och bekanta Dig vidare med bisatser.

**En mycket bra som jämför huvudsatser med bisatser kan Ni se om
Ni öppnar <https://www.youtube.com/watch?v=WP7yzJjq-ls&t=384s>
länken . PLEASE.**

Du får 30 min för den här uppgiften

Öva bisatser när Du öppnar

<https://motmalet.nu/mot-malet-1/grammatik/meningar/ova-bisatser/>
/ länken

Du får 10 min för den här uppgiften

ÖVNINGAR

- a) Skriv ned 5 huvudsatser
 - b) Skriv ned 5 bisatser
-

ÖVNINGAR

Skriv orden i rätt ordning

- 1) <https://www.digitalasparet.se/hot/grammar/ordf/ordf2.htm>
- 2) <https://www.digitalasparet.se/hot/grammar/ordf/ordf3.htm>
- 3) <https://www.digitalasparet.se/hot/grammar/ordf/ordf4.htm>
- 4) <https://www.digitalasparet.se/hot/grammar/ordf/ordf5.htm>

Du får 20 min för den här uppgiften.

ORDFÖLJD ... Rivstart övningar

Öppna länken

<https://www.bokus.com/bok/9789127448568/rivstart-b2c1-ovningsbok/> börja på sida nr. 9 och avsluta på sida nr. 17. PLEASE

Du får 25 min

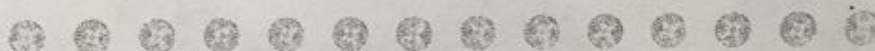
ÖVA PRATA

Vi följer instruktioner och övar dialog. Jobbar 2x2 och diskuterar.

2

Vi är så vana vid reklam att vi knappt märker den. Reklam finns överallt omkring oss på gator och torg. Den poppar upp i våra mobiltelefoner och datorer, den klipper av filmer vi tittar på och den ramlar ner i våra brevlådor.

- ☉ Hur skulle samhället se ut utan reklam? Skulle det vara bättre för oss, eller sämre? Vilka fördelar finns med reklam? Och vilka nackdelar?
- ☉ Vilken reklam är mest intressant för dig? Varför?

3

Det så kallade näthatet ökar i Sverige. Speciellt unga människor kan ta det väldigt hårt, om de blir kallade för hemska saker på nätet, eller om bilder sprids på nätet, som de inte har gett sitt medgivande till. Många av "nät-hatarna" skulle inte säga samma saker direkt till någon.

- ☉ Vad är det som gör att en del tar sig rätten att uttrycka sig annorlunda på nätet?
- ☉ Kan man göra något åt näthatet?

Ni får 15 minuter för den här uppgiften

8 SIDOR

Öppna länken <https://8sidor.se/> och läs om senaste nyheter från Sverige och världen.

Du får 20 min

TILLS MITT HJÄRTA GÅR UNDER ... Myra

<https://www.youtube.com/watch?v=JV6oLQKWtT0>

Jag ska älska dig tills mitt _ _ _ _ _ går under,
Unti alla stunder
Med blixtar och _ _ _ _ _
Lova mig att vi räknar sekunder
Åh, Baby jag är _ _ _ _ _ med dig

Baby dem får säga vad dem vill,
Ingenting som du ska tänka _ _
Skrik till hela världen du är min,
Inget annat kommer spela roll
Vi har varandra, alltid tillsammans,
Du vet att jag går ingenstans
Baby dem får säga vad dem vill,
Ingenting som vi ska tänka på

Håll min hand, snart så är dem långt _ _ _ ,
Allting kommer lösa sig å
I din _ _ _ _ , gör jag vad som helst dig

Jag ska älska dig tills mitt hjärta går under,
Unti alla stunder

Med blixtar och dunder
Lova mig att vi _ _ _ _ _ sekunder
Åh, Baby jag är alltid med dig
Älska dig tills mitt hjärta går under,
Unti alla stunder
Med blixtar och dunder
Lova mig att vi räknar sekunder
För baby jag är alltid med dig

Livet innan utan dig, var jag helt förstörd,
Ganska oberöd, alltid överkörd
Sen dagen som du hittat mig,
Är jag ovan jord, större än dem tror
När jag tittar på dig så vet jag säkert,
Du får alltid visa _ _ _ _ _ hem,
Tittar på dig så vet jag säkert,
Jag gör allting för dig

Håll min hand, snart så är dem långt bort,
Allting kommer lösa sig å
I din famn, gör jag vad som helst dig

Jag ska älska dig tills mitt hjärta går under,
Unti alla stunder
Med _ _ _ _ _ och dunder
Lova mig att vi räknar sekunder
Åh, Baby jag är alltid med dig
Älska dig tills mitt hjärta går under,
Unti alla _ _ _ _ _
Med blixtar och dunder
Lova mig att vi räknar sekunder
För baby jag är alltid med dig

Med dig yeah, med dig yeah yeah yeah
Yeah yeah yeah yeah
Med dig yeah, med dig yeah yeah yeah
Yeah yeah yeah yeah
_ _ _ _ _ mitt hjärta går under

Älska dig tills mitt hjärta går under
Unti alla stunder
_ _ _ blixtar och dunder
Lova mig att vi räknar sekunderna
Baby jag är alltid med dig
ag ska älska dig tills mitt hjärta går under,
Unti alla stunder
Med blixtar och dunder
_ _ _ _ _ mig att vi räknar sekunder
Åh, Baby jag är alltid med dig
Älska dig tills mitt hjärta går under,
Unti alla stunder
Med blixtar och dunder
Lova mig att vi räknar sekunder
För baby jag är _ _ _ _ _ med dig

Med dig yeah, med dig yeah yeah yeah
Yeah yeah yeah yeah
_ _ _ dig yeah, med dig yeah yeah yeah
Yeah yeah yeah yeah
Tills mitt hjärta går under

Lyssna på låten och fyll i luckorna.

Du får 15 min för den här uppgiften.